

Správa o výsledku kontroly hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti nakladania s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontrola plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v samosprávnych krajoch v Nitrianskom samosprávnom kraji

Kontrola hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti nakladania s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontrola plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v samosprávnych krajoch bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR na rok 2012.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi pri hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom vyšších územných celkov a preverenie a vyhodnotenie plnenia opatrení prijatých na základe výsledkov kontroly vykonanej v roku 2011. Zároveň preveriť dodržiavanie povinnosti zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov v rámci vybraných programov.

Predmetom kontroly bol rozpočet vyššieho územného celku, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami, stav správy a ochrany majetku vyššieho územného celku, úroveň vnútorného kontrolného systému a kontrola prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov z kontroly vykonanej v roku 2011.

Kontrola bola vykonaná v: Nitriansky samosprávny kraj
Štefánikova 69
949 01 Nitra
IČO37861298

za kontrolované obdobie 2011 v prípade potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj predchádzajúce roky, resp. nasledujúci rok.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Rozpočet VÚC

Návrh rozpočtu Nitrianskeho samosprávneho kraja (ďalej aj „NSK“ alebo „VÚC“) na roky 2011 – 2013 bol schválený Zastupiteľstvom NSK (ďalej len „zastupiteľstvo NSK“) v decembri 2010. Rozpočet NSK na rok 2011 (ďalej len „rozpočet“) bol schválený ako vyrovnaný, vnútorne sa členil na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Výdavková časť rozpočtu bola zostavená v programovej štruktúre, pre rok 2011 bolo rozpočtovaných 14 programov. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový, kapitálový rozpočet ako schodkový. Krytie schodku kapitálového rozpočtu bolo zabezpečené prevodmi prostriedkov z rezervného fondu, zostatkom finančných prostriedkov minulých rokov a z návratných zdrojov financovania. Rozpočet finančných operácií bol zostavený ako prebytkový.

NSK sledoval v priebehu roka vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a vykonával zmeny v rozpočte formou rozpočtových opatrení vykonaných predsedom NSK (14 krát) a zmeny rozpočtu na základe uznesení zastupiteľstva NSK (12 krát). Vykonané rozpočtové opatrenia evidoval NSK v operatívnej evidencii. Posledné rozpočtové opatrenie na rok 2011 bolo

schválené predsedom NSK vo februári 2012, čo nebolo v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, čím zároveň došlo k porušeniu finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Bežné príjmy NSK tvorili daňové a nedaňové príjmy, granty a transfery zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov. Rozpočet kapitálových príjmov tvorili príjmy z predaja kapitálových aktív, zo združených investičných prostriedkov, kapitálové granty a transfery v rámci verejnej správy. Príjmové finančné operácie pozostávali z prijatých splátok úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí, z príjmov z predaja majetkových účastí, zostatku prostriedkov z roku 2010, prevodu prostriedkov z rezervného fondu a tuzemských úverov. Najväčší podiel na čerpaní bežných výdavkov bolo ich čerpanie v oblasti vzdelávania, sociálnych služieb a dopravy. V rámci čerpania kapitálových výdavkov najväčší podiel tvorili výdavky na zhodnotenie majetku NSK.

NSK vykonal monitorovanie plnenia programov k 30.06.2011 (monitorovacia správa) a vykonal aj hodnotenie plnenia programov k 31.12.2011. Hodnotiaca správa bola súčasťou návrhu záverečného účtu NSK za rok 2011. Návrh záverečného účtu, ktorý zostavil NSK v marci 2012, bol zostavený v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Údaje uvedené v návrhu záverečného účtu sa zhodovali s údajmi vo finančných výkazoch.

2. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami

V kontrolovanom období vykonal NSK 115 verejných obstarávaní (ďalej len „VO“), z toho 1 formou nadlimitnej, 25 formou podlimitnej a 20 formou podprahovej zákazky. V 69 prípadoch bolo VO vykonané formou zákazky s nízkou hodnotou. Kontrolou verejných obstarávaní bol v dvoch prípadoch zistený nesúlad so zákonom o verejnom obstarávaní, keď NSK neposlal oznámenie o výsledku VO Úradu pre verejné obstarávanie v stanovenom termíne.

V roku 2011 poskytol NSK celkom 1 482 dotácií v oblasti kultúry a športu, obnovy kultúrnych pamiatok, vzdelávania, sociálnych služieb a v programe LEADER. Kontrolou bolo zistené, že v piatich prípadoch sa doklady predložené prijímateľmi dotácií ako vyúčtovanie podporených projektov nevzťahovali na účel, na ktoré boli finančné prostriedky poskytnuté. Tým, že NSK tieto doklady z vyúčtovania dotácií nevyúčtil, nekonal v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zároveň došlo k porušeniu finančnej disciplíny.

V štyroch prípadoch bolo zistené, že NSK došlé faktúry zaúčtoval nesprávne, čím došlo k porušeniu opatrenia MF SR a zároveň k porušeniu zákona o účtovníctve.

Kontrolou bolo zistené, že NSK v kontrolovanom období zaúčtoval faktúru, ktorej predmetom bola škoda spôsobená tretej osobe služobným motorovým vozidlom zamestnancom NSK. Vzniknutá škoda nebola pred zaplatením faktúry postúpená škodovej komisii. NSK postúpil spôsobenú škodu na škodovú komisiu v marci 2012, do konca výkonu kontroly škodová komisia nezasadala. Tým, že NSK nevymáhal spôsobenú škodu od svojho zamestnanca, nekonal v súlade so zákonom o majetku vyšších územných celkov.

V jednom prípade bolo zistené, že NSK neoprávnene uhradil komplexné cestovné poistenie za 14 osôb, z ktorých iba 1 osoba bola zamestnancom NSK. Na zmluve o komplexnom cestovnom poistení nebol ako poistník uvedený NSK. Neoprávneným zaplatením cestovného poistenia došlo k porušeniu finančnej disciplíny podľa zákona

o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Počas výkonu kontroly požiadal NSK poisťovňu o vrátenie zaplatenej sumy. Poisťovňa uhradenú sumu vrátila v celej sume, v apríli 2012 boli finančné prostriedky pripísané na bankový účet NSK. Pri neoprávnenom zaplatení poistného z prostriedkov NSK bola nesprávne vykonaná predbežná finančná kontrola.

NSK v kontrolovanom období zaúčtoval a uhradil došlú faktúru, vystavenú na základe zmluvy o poskytovaní služieb, uzavretej medzi NSK a poskytovateľom v roku 2011. Predmetom zmluvy o spolupráci bolo poskytnutie finančných prostriedkov od NSK na bežné výdavky súvisiace s realizáciou projektu. Poskytnuté finančné prostriedky boli účelovo viazané podľa schválených položiek a kategórií štruktúrovaného rozpočtu. Kontrolou vyúčtovania poskytnutých finančných prostriedkov bolo zistené, že v troch prípadoch predložené doklady neboli preukazné. V štyroch prípadoch vynaložil poskytovateľ poskytnuté finančné prostriedky na účel, ktorý bol v rozpore s uzavretou zmluvou. Tým, že NSK doklady, ktoré neboli preukazné a doklady, ktoré boli zúčtované v rozpore s určeným účelom z vyúčtovania nevylúčil, nekonal v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zároveň porušil finančnú disciplínu.

2.1 Hodnotenie plnenia stanovených cieľov a merateľných ukazovateľov v rámci programu Doprava – podprogramu Prímestská autobusová doprava – prvku Dopravcovia prímestskej autobusovej dopravy

Zámerom podprogramu Prímestská autobusová doprava (ďalej len „podprogram“) bolo zvyšovanie kvality dopravných služieb v prímestskej autobusovej doprave, ktorou je zabezpečovaná dopravná obslužnosť všetkých miest a obcí v regióne NSK a priľahlých častí susedných samosprávnych krajov. Pre tento účel slúžia cestovné poriadky prímestskej dopravy, ktorých obsahom je časové vedenie spojov po stanovených trasách účelovo zabezpečujúcich prepravné služby cestujúcich vo verejnom záujme, t.j. do a zo zamestnania, škôl, úradov a zdravotníckych zariadení. V rámci podprogramu mal NSK určené splnenie dvoch cieľov – stabilizovať počet prepravených osôb v systéme prímestskej autobusovej dopravy a optimalizovať cestovné poriadky za účelom dosahovania spokojnosti cestujúcich.

Merateľným ukazovateľom výstupu pre prvý zo stanovených cieľov bol počet prepravených osôb. Stanovený cieľ sa NSK nepodarilo naplniť z dôvodu neustáleho poklesu záujmu cestujúcej verejnosti o verejnú dopravu. Na poklese počtu prepravených osôb sa podieľalo aj zvýšenie cien cestovného.

Merateľným ukazovateľom výstupu pre druhý zo stanovených cieľov bol počet objednaných kilometrických výkonov. Optimalizácia cestovných poriadkov bola vykonávaná na základe analýz využiteľnosti jednotlivých spojov na linkách prímestskej autobusovej dopravy a prepravných potrieb cestujúcej verejnosti. NSK optimalizáciou cestovných poriadkov znížil v roku 2011 oproti roku 2010 počet ubehnutých kilometrov o 68 tis. A zabezpečil dopravnú obslužnosť územia zníženú o 741 tis. km oproti stanovenej plánovanej hodnote. Stanovený cieľ bol vyhodnotený ako splnený.

NSK mal ako objednávateľ služieb vo verejnom záujme pre prímestškú autobusovú dopravu uzatvorený zmluvný vzťah s dvoma dopravcami. NSK uhrádzal dopravcom preukázanú stratu, ktorá im vznikla ako rozdiel medzi výškou ekonomicky oprávnených nákladov a primeraným ziskom a výškou zinkasovaných tržieb z cestovného. Zmluvy vymedzovali tržby a tiež náklady, ktoré boli považované za ekonomicky oprávnené. Hodnota základnej miery primeraného zisku pri preukazovaní straty bola 3,5 % pre zmluvné obdobie rokov 2010 a 2011.

Výdavky na program Doprava medziročne vzrástli o 25,5 %, čo bolo spôsobené predovšetkým nárastom cien pohonných hmôt a legislatívnou zmenou v oblasti odvodovej povinnosti pri pohotovosti zamestnancov.

3. Stav správy a ochrany majetku vyššieho územného celku

NSK viedol evidenciu majetku elektronicky v účtovníctve na kartách majetku. Kontrolou správnosti evidencie majetku neboli zistené nedostatky. NSK využíval v kontrolovanom období odpisovú oblasť účtovné odpisy, daňové odpisy neboli používané. Na odpisovanie majetku bol vytvorený odpisový plán na rok 2011. Kontrolou odpisového plánu a spôsobu vytvárania účtovných odpisov dlhodobého majetku neboli zistené nedostatky.

V roku 2010 a následne v roku 2011 schválilo zastupiteľstvo NSK Zásady hospodárenia s majetkom NSK (ďalej len „zásady hospodárenia“). Kontrolou bolo zistené, že zásady hospodárenia neupravovali všetky predpísané náležitosti, čím došlo k porušeniu zákona o majetku vyšších územných celkov.

V období november až december 2011 vykonal NSK riadnu inventarizáciu majetku a záväzkov. Postup vykonávania inventarizácie majetku a záväzkov NSK upravovali Zásady na vykonávanie inventarizácie majetku a záväzkov NSK. Kontrolou dokumentácie z vykonanej fyzickej a dokladovej inventúry majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov bolo zistené, že v 90 prípadoch inventúrne súpisy neobsahovali všetky predpísané náležitosti, čím došlo k porušeniu zákona o účtovníctve. Kontrolou inventarizačných zápisov neboli zistené nedostatky. Pri inventarizácii majetku a záväzkov NSK vykonanej k 31.12.2011 neboli zistené inventarizačné rozdiely majetku a záväzkov vedených na súvahových účtoch.

V roku 2011 vykonal NSK celkom 64 prevodov dlhodobého hnutel'ného majetku na základe kúpno – predajných zmlúv. Pri kontrole prevodov majetku na základe predaja neboli zistené nedostatky.

V kontrolovanom období uzavrel NSK celkom 70 nájomných zmlúv, na ktorých bola kontrolnou skupinou NKÚ SR preverená formálna a vecná správnosť ich uzatvorenia. V jednom prípade bolo zistené, že nájomná zmluva bola uzatvorená s nájomcom na dobu neurčitú, čo bolo v rozpore s uznesením zastupiteľstva NSK, podľa ktorého bolo uzatvorenie tejto zmluvy schválené na dobu určitú. Kontrolou postupu NSK pri vymáhaní pohľadávok z nájomného neboli zistené nedostatky.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že NSK uzatvoril päť nájomných zmlúv s akciovými spoločnosťami, v ktorých bol 100 %-ným vlastníkom. Predmetom nájmu bolo prenajatie hmotného a nehmotného majetku NSK akciovým spoločnostiam. Výška nájmu bola vo všetkých prípadoch určená v nižšej sume, ako bola celková suma odpisov prenajatého majetku, čím NSK nepostupoval v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, čím zároveň došlo k porušeniu finančnej disciplíny.

NSK vyrad'oval majetok v priebehu roka na základe vyrad'ovacích protokolov dlhodobého majetku. Kontrolnou vyrad'ovania majetku neboli zistené nedostatky.

K 31.12.2011 klesla suma evidovaných pohľadávok v lehote splatnosti oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka o 17 tis. EUR. Pohľadávky po lehote splatnosti v rovnakom období vzrástli o 378 tis. EUR. Dôvodom nárastu sumy pohľadávok po lehote splatnosti bolo predovšetkým prevzatie pohľadávok zrušených rozpočtových a príspevkových organizácií NSK. Vymáhanie pohľadávok v podmienkach NSK neupravoval v kontrolovanom

období žiaden vnútorný predpis. Kontrolou boli preverené pohľadávky vyplývajúce z odoslaných faktúr, pričom v tejto oblasti neboli zistené nedostatky.

4. Úroveň vnútorného kontrolného systému

Problematiku vnútorného kontrolného systému v roku 2011 upravovali okrem všeobecne záväzných právnych predpisov aj vnútorné predpisy NSK.

Smernica na zabezpečenie vykonávania predbežnej a priebežnej finančnej kontroly upravovala postup jej vykonania, ktorý zároveň zabezpečoval vzájomnú nezlučiteľnosť a oddelenie rozhodovacích právomocí vedúcich zamestnancov zodpovedných za realizáciu finančnej operácie od právomocí zamestnancov zodpovedných za vedenie účtovníctva. Vykonávanie predbežnej finančnej kontroly bolo preverené na všetkých dokladoch kontrolovaných v oblasti účtovníctva a obstarania dlhodobého hmotného majetku. V jednom prípade bolo zistené, že vykonanie predbežnej finančnej kontroly nesplnilo svoj účel, keď NSK neoprávnene zaplatil cestovné poistenie za osoby, ktoré neboli jeho zamestnancami.

V kontrolovanom období mal NSK vytvorený útvar hlavného kontrolóra, ktorý riadil a za jeho činnosť zodpovedal hlavný kontrolór. Kontrolnú činnosť vykonával útvar hlavného kontrolóra na základe plánov kontrolnej činnosti na prvý a druhý polrok 2011 a na základe požiadaviek zastupiteľstva NSK. V roku 2011 bolo útvaram hlavného kontrolóra vykonaných spolu 49 kontrol, ktorých výsledkom bol v 15 prípadoch záznam o výsledku kontroly a v 34 prípadoch správa o výsledku kontroly.

NKÚ SR preveril postup útvaru hlavného kontrolóra pri vykonaní dvoch následných kontrol, vykonaných v úrade NSK. Kontrolou postupu pri vykonávaní následnej kontroly neboli zistené nedostatky.

Vnútorný kontrolný systém NSK je možné vyhodnotiť ako dobrý, vykonávanie vnútornej kontroly bolo zabezpečené v dostatočnom rozsahu a kvalite.

5. Kontrola prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov z kontroly vykonanej v roku 2011

Na základe kontroly NKÚ SR vykonanej v roku 2011 prijal NSK celkom štyri opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Opatrenia boli prijaté v oblasti odpisovania zmarených investícií, zriaďovania vecných bremien, inventarizácie a oboznámenia zastupiteľstva NSK s výsledkami kontroly. V troch prípadoch boli prijaté opatrenie vyhodnotenú ako splnené, resp. sa plnili priebežne. V jednom prípade bolo prijaté opatrenie vyhodnotenú ako čiastočne splnené, keď inventúrne súpisy neobsahovali všetky predpísané náležitosti podľa zákona o účtovníctve.

Zhrnutie

Kontrolou hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti nakladania s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontrolou plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v NSK bolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, konkrétne:

- zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, čím zároveň došlo k porušeniu finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď NSK vykonal posledné rozpočtové opatrenie na rok 2011 až v roku 2012,
- zákona o verejnom obstarávaní, keď NSK neposlal oznámenie o výsledku verejného obstarávania Úradu pre verejné obstarávanie v stanovenom termíne,

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, čím zároveň došlo k porušeniu finančnej disciplíny, keď NSK z vyúčtovania dotácií a zmluvy o poskytovaní služieb nevytlúčil doklady, ktoré sa nevzťahovali na určený účel, keď NSK neoprávnene uhradil náklady na cestovné poistenie pre osoby, ktoré neboli jeho zamestnancami a keď NSK uzatvoril zmluvy o nájme s akciovými spoločnosťami, v ktorých suma nájmu nedosahovala ani sumu odpisov majetku,
- opatrenia MF SR a zákona o účtovníctve, keď NSK nesprávne zaúčtoval došlé faktúry,
- zákona o účtovníctve, keď inventúrne súpisy neobsahovali všetky predpísané náležitosti,
- zákona o majetku vyšších územných celkov, keď NSK nevymáhal od svojho zamestnanca spôsobenú škodu a keď zásady hospodárenia neupravovali všetky predpísané náležitosti.

Na odstránenie zistených nedostatkov bolo prijatých 12 opatrení, ktorých plnenie bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti sledovať a kontrolovať.